



Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse til ny forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Vi viser til deres oversendelse av 09.07.2014 angående høring av ny forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket, og vil med dette oversende vår høringsuttalelse.

1. Grunnvilkår for tilskudd

- a) Etter endringer i § 3 innført etter jordbruksoppgjøret i 2014, er det viktig at kravet til «vanlig jordbruksproduksjon» videreføres i den nye forskriften. Dette gir forvaltningen mulighet til å gjøre et skjønn i forhold til om foretakets drift er for ekstensiv og/eller rein hobbydrift.
- b) Endringen som er innført innebærer at forvaltningen får flere saker som må behandles og vurderes på grunnlag av skjønn. Dette vil påføre forvaltningen et betydelig merarbeid og ikke minst, vil dette nok slå ut i svært ulike vurderinger og resultater rundt om i landet. Det bør derfor settes kriterier slik at en sikrer at søkere om produksjonstilskudd driver en reell produksjon, der det omsettes varer og tjenester som kommer samfunnet til gode. Blant annet bør det settes krav om minimumsproduksjon for de ulike produksjonene.

2 Tilskuddsordningene

a) Krav til høsting av jordareal

Areal- og kulturlandskapstilskudd (AK-tilskudd) gis til drift og beiting av jordbruksareal. I tillegg gis det tilskudd til areal som drives økologisk. Forutsetningen er at det foretaket som søker om tilskudd, disponerer arealet. Dette innebærer at det er foretaket selv som må utføre eller administrere oppgaver som jordarbeiding, gjødsling, plantevern, gjerding, høsting og annen skjøtsel av areal, samt selge planteprodukter. Reglene sier ikke noe om hvordan arealet skal se ut etter at det er utført skjøtsel/høsting, og spesielt ikke når arealet kun er høstet ved beiting. Når høsting av tilskuddsberettiget areal kun utføres med beitedyr, må det settes som krav at arealet skal ha et tydelig preg av at det er høstet. Areal som beites tidlig på våren av sau, og der det ikke gjøres andre tiltak i løpet av vekstsesongen, vil ikke ha et tydelig preg av å være høstet i august/september. Denne problemstillingen har flere kommuner spilt inn til

Fylkesmannen, der de ønsker seg klarere regler for hvordan denne type utfordringer skal håndteres.

b) Utdyping av disponeringsretten

Kravet til foretakene om å disponere areal for å kunne søke arealtilskudd, er foreslått videreført på samme måte som i dag. Regelverket er imidlertid ikke tydelig på at det å disponere innebærer at en faktisk må ha rett til å bruke arealet gjennom å eie eller leie det. Disponeringsbegrepet bør derfor defineres nærmere i forskriften. Når det gjelder leie av areal, bør det settes som krav at det skal foreligge skriftlige leieavtaler før et leieareal kan tas med i søknad om produksjonstilskudd. Dette for at søker kan dokumentere at foretaket har en disponeringsrett til arealet. Det oppstår av og til saker der eier og driver er uenige om hvorvidt driver kan tilføre arealet i sin søknad om tilskudd.

3. Miljøkrav

I jordbruksoppjøret 2014 ble det bestemt å utvikle forskrift om miljøplan fra 1. januar 2015. Beslutningen om å innlemme krav om gjødslingsplan og plantevernjournal i produksjonstilskuddforskriften er en god beslutning. Dette er en forenkling som vil lette forvaltningens kontrollarbeid. Det at gjødselplanarbeidet og sprøytejournalkravet blir innlemmet i forskrift om produksjonstilskudd, tror vi vil bidra til en styrking av dette kravet.

Vi er imidlertid bekymret for hvorvidt miljøkravene i sjekklista blir tilstrekkelig fulgt opp gjennom KSL sine ordninger, i alle fall slik de er i dag. I tillegg til grunneierne, er det i dag kommunene og fylkesmennene som sitter på mye av kunnskapen om viktige kulturminner og verdier viktige for bevaring av det biologiske mangfoldet.

4. Driftsfellesskap

Når det gjelder utflating av arealtilskuddet, vil dette kunne bidra til at det spekuleres mindre i at samdriftsmedlemmer søker ut arealtilskuddene hver for seg, selv om de egentlig er ett foretak, for slik å oppnå mer tilskudd. Dette vil også lette forvaltningens arbeid i forhold til § 4 i forskrift om produksjonstilskudd.

Det at en fjerner eierskapsbegrensningene i § 4 vil imidlertid gjøre at flere spekulerer i å danne flere foretak, for slik å hente ut mer tilskudd. Dette vil over tid kunne gi vesentlig merarbeid for forvaltningen for å kunne avdekke evt. driftssamarbeid utover regelverket. Det vil antagelig også i mange tilfeller være vanskelig for forvaltningen å avdekke forskriftsstridig driftsfellesskap, slik at en i praksis vil måtte tillate at foretak spekulerer i å hente ut slike tilskudd. Dette vil også kunne føre til vesentlige endringer i eierstrukturen i norsk landbruk.

5. Avløsning ferie og fritid

Fylkesmannen vurderer for øvrig endringene i tilskudd til avløsning ferie og fritid som en forenkling, og i mange tilfeller kan nok dette bli en opprydning av dagens regelverk, da tilskuddet nå bare kan utbetales søker. Det som imidlertid kan bli en uheldig virkning av dette, er at avløserlagene kan bli svekket.

En svekking av avløserlagene kan ha uheldige konsekvenser for bondens muligheter til avløsning, som vi mener er viktige i forhold til å beholde og rekruttere til landbruket.

Med hilsen

Berit Nergård Nyre
landbruksdirektør

Cathrine Amundsen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.